

Aleg. V.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem do ustawy o nadzorze władz wyższych nad urzędnikami gmin wiejskich i małomiejskich (miasteczek).

Wysoki Sejmie!

W przeświadczeniu, że dobro gmin wymaga ściślejszego nadzoru nad działalnością wykonawczych organów gminy w sprawach własnego zakresu w ogóle, a mianowicie co do utrzymania zakładowego majątku i zakładowego dobra gmin i zakładów gminnych, uchwalił Wys. Sejm postanowienia zawarte w ustawach z dnia 18. lutego 1875 l. 14 dz. u. kr. o nadzorze nad mieniem gmin, i z dnia 17. czerwca 1874 l. 49 dz. u. kr. o władzy dyscyplinarnej nad zwierzchnością gminną.

Postanowienia zawarte w powyższych ustawach nie są jednak zazwyczaj dostatecznymi do osiągnięcia zamierzonego celu. Urzędnicy gminni bowiem w gminach wiejskich i małomiejskich, czyli tak zwani pisarze gminni, przewyższając najczęściej wykształceniem umysłowym naczelnika gminy i członków zwierzchności równie jak rady gminnej, są właściwymi wykonawcami ustawy gminnej, dla nich tylko przystępnymi są pisemne rozporządzenia władz wyższych, umieją też zazwyczaj wyzyskiwać położenie to i stanowisko swoje w ten sposób, że naczelnik gminy i członkowie zwierzchności gminnej stają się tylko bezwiednymi narzędziami w ich rękę, a nawet po usunięciu przez władze wyższe w drodze dyscyplinarnej dotychczasowych członków zwierzchności gminnej, zarząd spraw gminnych nie zmienia się wcale, pozostając w rękę tych samych pisarzy gminnych, którzy zachowują dawny wpływ na nowo wybranych członków zwierzchności gminnej.

Wobec tak przeważnego wpływu tych urzędników gminnych na członków zwierzchności i Rady gminnej, staje się zależność ich i odpowiedzialność w obec reprezentacji gminnej określona postanowieniami §§. 31. i 52. u. gm. czystem złudzeniem, a pisarze gminni są zazwyczaj nikomu nieodpowiedzialnymi zarządcami majątku gminnego i spraw gminnych.

Jeżeli zatem zamierzony cel t. j. skuteczny nadzór władz wyższych nad działalnością wykonawczych organów gminy osiągniętym być ma, to należy moc dyscyplinarną przyznaną władzom wyższym nad członkami zwierzchności gminnej rozciągnąć także na urzędników gminnych, chociażby tylko w takich gminach, w których reprezentacja gminna działalności urzędników swoich skutecznie nadzorować nie może.

Potrzebę takiego postanowienia uznaje opinia powszechna; w tym duchu przemawiają Wydziały powiatowe przy każdej nadarzającej się sposobności; zatem odzywały się głosy w Wys. Sejmie, a nawet na posiedzeniu z dnia 11. maja 1875. przedstawił poseł Golejewski wniosek dążący do tego celu.

Forma, w jakiej Wydział krajowy wniosek ten do uchwalenia przedstawia, nie uwłacza ani autonomii gminy, ani prawom jej przyznanym w obec urzędników swoich, nie narusza bowiem w niczem postanowień zawartych w §§. 31. i 52. ust. gm., lecz rozszerza jedynie władzę dyscyplinarną przyznaną w §. 102. u. gm. władzom wyższym naprzeciw członkom zwierzchności gminnej, także na urzędników gminy.

Projekt przez Wydział krajowy przedstawiony nie obejmuje właściwych miast; ponieważ reprezentacje miejskie mają w gronie swoim dostateczne siły umysłowe do wykonywania nadzoru nad swymi urzędnikami i przypuszczać należy, że w razie usunięcia członków zwierzchności w takich gminach, przekraczających lub zaniedbujących swe obowiązki, nowy wybór postawi, a przynajmniej postawić może na czele gminy mężów odpowiadających należycie swoim obowiązkom, a zatem także dostatecznie uzdolnionych do skutecznego nadzorowania urzędników gminy.

Koszta dochodzenia spowodowanego przewinieniem urzędników ponosić miałyby w pierwszej linii gmina, gdyż dochodzenie to w interesie gminy przeprowadzonym zostało i gmina z niego ostatecznie korzyść osiągnąć ma; prócz tego zaś na gminie pewna odpowiedzialność za to ciąży, że nie umiała wyszukać dla siebie odpowiedniejszego urzędnika.

Wydział krajowy wnosi zatem: Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do ustawy %.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z W. Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 25. stycznia 1876.

Przewodniczący

Oktaw z Siemuszowy Pietruski, wł. r.

Zastępca Marszałka krajowego.

Sprawozdawca

Paweł Skwarczyński, wł. r.

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o nadzorze władz wyższych nad urzędnikami gmin wiejskich i małomiejskich (miasteczek).

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam :

Art. I.

Przepisy działu VIII. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. l. 19 dz. u. kr. „O nadzorze nad gminami“ uzupełniają się następującemi postanowieniami.

Władza dyscyplinarna nad urzędnikami gminnymi.

§. 102. a)

Jeżeli urzędnik gminy wiejskiej lub małomiejskiej (miasteczka) stał się powodem przekroczenia lub zaniedbywania obowiązków przez członków zwierzchności gminnej, albo też działa w ogóle w sposób dla gminy szkodliwy, może złożyć go z urzędu na wniosek Wydziału powiatowego, polityczna władza powiatowa.

W razie niezgodności tych władz, lub gdyby przewinienie urzędnika gminnego sprawdzonem zostało przy dochodzeniu bezpośrednio z ramienia Wydziału krajowego przeprowadzonem, orzeka w tej mierze polityczna władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego.

Koszta dochodzenia spowodowanego przez urzędnika gminy, ponosi gmina z prawem regresu do winnego.

Art. II.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

1851

Received of the Treasurer of the State of New York the sum of \$1000.00 for the year 1851.

This receipt is given in full for the amount of the above sum.

Witness my hand and seal this 1st day of January 1851.

John C. Spencer, Treasurer of the State of New York.

Received of the Treasurer of the State of New York the sum of \$1000.00 for the year 1851.

This receipt is given in full for the amount of the above sum.

Witness my hand and seal this 1st day of January 1851.